

6 Zorgverleners

6.2 Panelgesprekken en interviews

Aan de helpenden en verzorgenden van ...

Levensvragen bij ouderen

Utrecht, 3 februari 2009

Beste mevrouw,

Wij zijn blij dat we met jou in gesprek mogen gaan over levensvragen bij ouderen. In deze brief lees je wie wij zijn en wat de bedoeling van het panelgesprek is.

Wie zijn wij?

Sting

Sting is de landelijke beroepsvereniging voor de verzorging. Wij zetten ons in voor én met helpenden & verzorgenden om de kwaliteit van het vak verzorging te behouden en verder te ontwikkelen. We doen dit door het maken van praktische handwijzers en werkboeken over bijvoorbeeld *vraaggerichte verzorging*, om hier in je team mee aan de slag te gaan. Daarnaast geven we ook informatie over bijvoorbeeld werken met het zorgleefplan op onze website www.zorgleefplanwijzer.nl en in het boekje *'iedereen is anders, mooi toch'*.

Dit is slechts een greep uit onze activiteiten. Wil je meer weten bezoek onze website www.sting.nl. Natuurlijk ben je ook van harte welkom om lid te worden van Sting. Onze leden krijgen elk kwartaal de Sting-Nieuws en korting op onze producten. Helpenden en verzorgenden zijn belangrijk om ons om het werk mogelijk te maken, Zelf word je door ons op de hoogte gehouden van nieuwe ontwikkelingen in je vak.

Expertisenetwerk Levensvragen en ouderen

Wij werken samen met het Expertisenetwerk Levensvragen en Ouderen. Verzorgenden krijgen regelmatig te maken levensvragen van ouderen. Sinds kort is er een website www.netwerklevensvragen.nl waar je informatie en tips kunt vinden hoe je met levensvragen kan omgaan.

Wat is de bedoeling?

Graag gaan we met jou in gesprek in de vorm van een panelgesprek om te horen hoe je omgaat met levensvragen bij ouderen in je dagelijks werk. Een panelgesprek is een gesprek met 6 – 12 teamleden waarin thema's worden besproken en ervaringen worden uitgewisseld.

Dit onderzoek doen wij omdat we willen weten hoe helpenden en verzorgenden met levensvragen omgaan en om van jullie te horen hoe jullie hierin begeleid willen worden.

Het panelgesprek gaat oa. over onderwerpen als:

- Hoe ga je om met iemand die verdrietig is?
- Praat je wel eens met een client over de toekomst?
- Hoe herken je of iemand zich eenzaam voelt?
- Wanneer werk je samen met de geestelijk verzorger of maatschappelijk werker?

Het panelgesprek is gepland op

Datum:

Tijdstip:

Locatie:

Wat vragen wij van jou?

Je hoeft je voor dit gesprek niet voor te bereiden. We willen praten over 'spontane' dagelijkse werkervaringen. Je wordt niet gecontroleerd of getoetst.

Heb je nog vragen?

Als je over het panelgesprek nog vragen hebt dan kan je contact opnemen met ...

Bij voorbaat dank voor je medewerking!

Met vriendelijke groet,

Desiree Bierlaagh & Marjolein de Meijer

Na het panel gesprek zullen er enkele interviews van 45 minuten met andere disciplines plaats vinden waaronder verpleeghuisarts, psycholoog en maatschappelijk werk.

Format panelgesprek Levensvragen bij Ouderen

- Aantal deelnemers: 6 – 12 helpenden en verzorgenden
- Duur: 1,5 uur

Deel I

10 minuten

- Ons zelf voorstellen
- Kort iets vertellen over de werkzaamheden van Sting (producten meenemen en StingNieuws)
- Kort iets vertellen over het ExpertiseNetwerk en over het onderwerp van het panelgesprek

Deel II

20 minuten

- Introductie van het thema Levensvragen: Dvd *Gesprekken over Levensvragen*
  - 1^e casus laten zien
    - Uitwisseling:
      - Wat valt je op?
      - Herken je mogelijk onderliggende vragen?
      - Wat zou je doen?
  - Tweede casus laten zien; opnieuw uitwisseling

Deel III

5 minuten

Uitleg opdracht en materiaal uitdelen

- Maak groepjes van twee, elk tweetal krijgt een casus. Iedereen krijgt een a-4 met vragen. Daarna centrale uitwisseling en schrijven we de antwoorden van de vragen worden op een flap.
- Bespreek de volgende vragen
  - Welke onderwerpen herken je?
  - Hoe zou je het aanpakken? Begin je er zelf over als je iets merkt of laat je dat volledig over aan de cliënt?
  - Wat is jou rol als verzorgende? Hoort het bij je werk?
  - Wanneer schakel je een andere discipline in? Wie zou je dan inschakelen
- Ruimte voor eigen voorbeelden!!

10 minuten voor de opdracht per tweetal

15 minuten centrale uitwisseling

Deel IV

15 minuten

- Ondersteuning (werkvorm)
  - Op welke manier wordt er aandacht besteed aan deze thema in het werkoverleg? Of op een andere manier?
  - Heb je er wel eens iets gebruikt van materiaal in contact met je cliënt? (om jezelf te verdiepen in een onderwerp denk aan andere culturen).
  - Wat vind je de rol van je leidinggevend?
  - Wat zou je willen?

Deel V

5 minuten

Afsluiten

- Kleine opdracht: door dit gesprek staat het thema levensvragen mogelijk meer op je netvlies. Wanneer je de komende 2 weken iets ziet, schrijf je het op een kaartje:
  - Wat heb je herkend?
  - Wat ga je doen of heb je gedaan?
  - Wat voor ondersteuning zou voor jou hierbij aansluiten?

Hartelijk dank voor jullie medewerking!

Itemlijst / Vragen aan helpenden en verzorgenden

- Aan welke vragen denk je als je het hebt over levensvragen bij ouderen?
- Kan je hier een voorbeeld van geven?
- Toelichting wat wij vanuit Sting onder levensvragen verstaan
- Hoe ga je om met iemand die verdrietig is?
- Herken je het wanneer iemand zich eenzaam voelt? Hoe? En wat doe je?
- Hoe ga je om met andere culturen?
- Hoe ga je om met andere geloofsovertuigingen?
- Praat je wel eens met iemand over intimiteit en (gebrek) aan privacy?
- Vertelt een cliënt wel eens aan je dat hij oude contacten mist?
- Hoe ga je om met iemand die niet kan wennen aan zijn nieuwe situatie en erg naar zijn oude huis verlangd?
- Praat je met cliënten over het ziekteproces en ouderdom (de dood)?
- Vraag je wel eens naar een overleden familielid?
- Maken deze onderwerpen onderdeel van je dagelijks werk uit? (Speelt de werksetting hierin een rol?)
- Begin je zelf wel eens over een onderwerp als je bijvoorbeeld ziet dat iemand verdrietig is? Doe je dat bij alle bewoners?
- Hoe ziet zo'n contactmoment eruit of hoe gaat zo'n gesprek in zijn werk?
- Kom je erop terug als je merkt dat de cliënt er niet over wilt praten?
- Geef je op een andere manier dan een gesprek vorm aan levensvragen bij je cliënten? Bijv. het deelnemen aan een activiteit
- Zijn het thema's die onbewust dagelijks de revue passeren zonder hierover expliciet met de cliënten te bespreken?
- Sta je wel eens stil bij dat soort thema's in je eigen leven? Speelt je leeftijd hierin een rol?
- Sta je wel eens stil bij professionele grenzen en je persoonlijke grens op dit gebied?
- Ga je (makkelijk) zelf in gesprek met je cliënt of verwijst je door naar de geestelijk verzorger of maatschappelijk werker? Leg uit? In welke situaties?
- Hoe ziet de samenwerking eruit met bijvoorbeeld de geestelijk verzorger en maatschappelijk werker? Wie neemt initiatief? Is er een (structureel) contactmoment of terugkoppeling?

- Vind je dat een gesprek – contactmoment over levensvragen met je cliënt tot je takenpakket behoort?
- Heb je een verantwoordelijkheid om met de cliënt te praten over levensvragen, vind je? Is hierin een verschil tussen niveau 2 en 3? En hoe zit dat voor niveau 1 of medewerkers zonder opleiding?
- Is er tijdens de opleiding aandacht besteed dit thema? (koppeling maken met het kwalificatiedossier?)
- Op welke manier wordt er tijdens een werkoverleg aandacht aan besteed?
- Welke ondersteuning krijg je hierin? Welke ondersteuning heb je nodig? Hoe moet die ondersteuning eruit zien?
- Beoordeling materiaal: Maak je wel eens gebruik van materiaal (om jouw kennis te vergroten, ter ondersteuning van het omgaan met levensvragen, heb je wel eens een scholing gevolgd) wat is bruikbaar? Waar heb je behoefte aan? Waar moet lesmateriaal volgens jou aan voldoen?
- Wanneer zou je materiaal gebruiken voor je werk?

Format interview met teamleiders en andere disciplines

- Maximaal 45 minuten

NB < Samenspel met betaalde gastvrouwen die rol op de huiskamers vervullen + huishoudelijk medewerkers die langere tijd aan een cliënt zijn verbonden.>

Introductie onderwerp (zie intro panelgesprek)

- Hoe ben je zelf in je functie met onderwerp levensvragen met ouderen bezig?
- Wat versta je onder levensvragen?
- Wat is je ervaring hoe verzorgenden omgaan met levensvragen van ouderen in hun werk?
- Maakt omgaan met levensvragen onderdeel uit van het werk van de verzorging of is dit een de taak van andere disciplines?
- Hoe zie je de taak van de verzorgenden ten op zich te van jouw discipline en hoe verhoudt zich dit tot de taak andere disciplines zoals geestelijk verzorger of maatschappelijk werker? Waar ligt de overlap en waar vult men elkaar aan?
- Hoe verloopt de samenwerking tussen verzorgenden en jouw discipline op het gebied van levensvragen?
- Is er voldoende aandacht voor levensvragen - of breder: welzijn- bij ouderen? Waar heeft dat mee te maken? Staat het thema volgens jou op de agenda bij de zorgorganisatie?
- Ontvang je signalen van cliënten over de omgang van verzorgenden met levensvragen? Wat zouden zij anders wensen?
- Aan welke ondersteuning is behoefte door verzorgenden? Vind je dat jij een verantwoordelijkheid hebt vanuit jouw discipline om een bijdrage te leveren aan de deskundigheidsbevordering van verzorgenden op het gebied van levensvragen.
- Biedt je ook daadwerkelijk ondersteuning (vanuit je functie)? Hoe ziet dit eruit?
- Is er in jouw organisatie ruimte om ondersteuning aan verzorgenden te bieden (randvoorwaarden zoals tijd voor scholing of.....)
- Ben je bekend met materiaal op het gebied van levensvragen?
- Welke materiaal gebruik jezelf (bij de ondersteuning van verzorgenden of anders)?
- Welke competenties van verzorgenden behoeven in jouw ogen scholing of anderszins ondersteuning?
- Verdere opmerkingen die van belang zijn bij voor onze studie. Hartelijk dank